

24. mars 2017

Først trykket i Klassekampen

23. mars 2017

Politisk ansvar

Regjeringen visste ikke om dårlig sikkerhet. Det speiler et dypere problem.

Riksrevisjonen rapporterer til sin oppdragsgiver Stortinget at det står dårlig til med sikkerheten for samfunnsviktig infrastruktur, fra bygninger til drikkevann og elkraft.

Kontrollkomiteen i Stortinget griper sjansen til en dugelig grilling av regjeringen slik det passer seg i en så viktig sak, ikke minst i et valgår. Statsministeren innkalles til høring, og forteller at regjeringen ikke har vært kjent med situasjonens alvor.

Så hvor ligger ansvaret? Vi får se hva komiteen kommer til, men alt tyder på at saken behandles på et for overflatisk nivå.

Den egentlige årsaken ligger i utydelige, nærmest utviskede linjer for fullmakter og ansvar i staten. Gjennom flere tiårs utvikling har ønsket om å styrke demokratisk makt og ansvar svekket embetsverket og forvaltningssjefene både i fullmakter og ansvar. En viktig side ved dette er utviklingen av en misforstått kultur for lojalitet til den politiske ledelsen som også omfatter undertrykkelse av politisk ubekvemme rapporter. Virkelighetsnære statusrapporter fra grunnplanet bearbejdes og filtreres på sin vei til statsråden, regjeringen og Stortinget slik at avgjørende viktige mangler forblir skjult for «det politiske ansvar». I dag er det samfunnssikkerhet som er tema, men forholdene har vært om mulig verre i forsvarspolitikken. Gjennom mange år og skiftende regjeringer har stortingsdokumentene listet forswarets oppgaver, men de har aldri (inntil nå) sagt noe om at forsaret ikke hadde noen reell kapasitet til å forsvare landet. Dette til tross for at evne til krigsforsvar var tydelig sagt å være den høyest prioriterte oppgaven, og attpåtil var omtalt som «dimensjonerende». Misforholdet ble holdt godt skjult både for Stortinget og offentligheten. Det er det samme mønsteret som gjenkjennes i politikken for samfunnssikkerhet, og ære være Riksrevisjonen for en tydelig påpekning.

Nå spør det om Stortinget er tilfreds med å holde saken på nivå av partipolitisk fingerpeking, eller om man ønsker en systemforandring. I så fall må to tiltak gjennomføres: Departementsrådene må gis tilbake et tydelig ansvar for kvaliteten av dokumentene som legges frem for politikerne. Det gjelder både politisk profil, realisme og leselig form. Dernest må forvaltningssjefene gis et selvstendig ansvar for

offentlig statusrapportering innenfor sine ansvarsområder, også for rapportering av politisk uvelkomne forhold. 5